

7. HUSKELISTE FOR ARRANGØRER

I dette avsnittet gjennomgår vi kronologisk en del punkter som er viktige for arrangører av bedrifts-O-løp. Under [Nytt tidtakingssystem](#) finnes i et eget oppsett, og er innarbeidd eller henvist til nedenfor.

7.1 LØPSSØKNAD/TERMINLISTE

O-utvalget retter hvert år i november/desember en skriftlig forespørsel til lag vi anser aktuelle som løpsarrangører den følgende sesong. Søknad om å arrangere løp sendes O-utvalget innen 31. desember. O-utvalget utarbeider deretter terminliste i samråd med søkerne.

7.2 VALG AV LØPSOMRÅDE

Bruk av samlingsplass og løpsområde skal klareres med grunneier.

Samlingsplass skal som vanlig regel stå i terminlista. Hvis løpet må flyttes, må arrangøren sørge for at stedet blir kunngjort i god tid før løpsdagen, vedmelding til O-utvalget v/Svein Nygård som vil sørge for kunngjøring på O-utvalgets hjemmeside.

7.3 LØPSLEDER, LØYPELEGGER OG KONTROLLØR

Løpsleder og løypelegger bør være klar allerede ved søknad om arrangement. Løpsleder er ansvarlig for arrangementet. NOF (Norges Orienteringsforbund) har utgitt håndbok for arrangement og løypelegging. Ved alle poengløp og åpent kretsmesterskap skal det være kontrollør. Se for øvrig Konkurransereglene punkt 6.9.2.

7.4 INNBYDELSE

Se konkurransereglene pkt. 6.9.4

7.5 UTSTYR

O-utvalget v/Knut Erik Østengen leier ut følgende utstyr:

- EKT-utstyr: tidtakingskoffert, postenheter, start og mål-enheter, se [Nytt tidtakingssystem](#).
- Postskjermer
- Start- og målseil
- Startklokke
- Arrangørtelt med bord og stoler
- Saftdunk

Det foreligger 2 sett av postenheter av 30 enheter. Sett 1 nyttes på poengløp med oddetall (1,3 osv) og sett 2 nyttes på poengløp med partall (2,4 osv). Sammensetning med koder framgår av [postenheter-oversikt](#) på hjemmesiden.

Ved sesongstart vil alle løpere være oppført i den klassen de løp året før. De som har rykket opp i ny aldersklasse, må derfor føres over til denne. Det samme gjelder løpere som starter i en annen klasse enn den de tilhører. Det anbefales at løperne melder fra før sesongstart om endringer av klasse, brikkenummer mm.

Annet utstyr

- Førstehjelpsutstyr (OBLIGATORISK)
- Kart og postbeskrivelser
- Løperdrikke/drikkebegre (OBLIGATORISK)
- Merkebånd
- Presenninger
- Underlagsplater for kart og vannfaste penner til bruk ved start
- Diverse: Hammer, spiker, øks, tau, stiftmaskiner, limbånd, penner, blyanter etc.

7.6 KUNNGJØRING PÅ LØPSDAGEN

Punktet er slettet.

7.7 KARTOPPSLAG, KARTBRETT OG STARTLISTER

På løp uten forhåndstegnede kart, slås kartbrett opp på samlingsplass.

Plass for postbeskrivelse bør være avmerket på kartbretten. Det må være tilstrekkelig antall kartoppslag for hver løype, for å unngå trengsel. Beregn antallet ut fra antatt tetthet i startene og tiden det tar å tegne inn løypa. Korreksjoner skal være påført kartbretten og kartoppslagene.

Startlister og liste for valg av starttid skal være oppslått i løp uten forhåndspåmelding. Løperne finner ledig tid i listen over starttider og fører denne inn på startlisten.

7.8 KARTKVALITET OG BRUK AV FORHÅNDSTEGNEDE KART

Kart skal være i overensstemmelse med IOFs kartnormer (ISOM eller ISSOM). Kartmålestokk 1:10000 eller større målestokk bør benyttes. Kartet bør være godkjent av kretsen mindre enn 3 år før løpet, alternativt bør kontrolløren sjekke kartkvaliteten i nærheten av postene og på alle naturlige veivalg mellom postene, slik at poster enten justeres eller som et minimum at kartoppslag inneholder alle nødvendige kartkorreksjoner.

Kartet skal være godt lesbart. Dette oppnås best ved å benytte en av NOFs autorisert produsenter (se NOFs retningslinjer på www.orientering.no). Det bør benyttes kvalitetspapir med tilstrekkelig tykkelse (100-110g/m²) og matthet (G-print eller tilsvarende). Dersom kartet printes med dårligere kvalitet, bør det vurderes å øke målestokken på printet kart for å kompensere for dårligere printkvalitet.

Dersom arrangøren ønsker å benytte dårligere kart- eller print-kvalitet enn anbefalt, bør dette informeres om i innbydelsen, slik at eldre løpere og løpere med dårligere syn vet dette før de bestemmer seg for å delta.

Påtrykk av løyper på kart bør være mest mulig i overensstemmelse med IOFs kartnorm, som det er gjengitt utdrag av i det følgende. Påtegning med penn bør være mest mulig i tråd med kartnormen.

- All påtrykk på kartet skal utføres med transparent fiolett farge (PMS Purple) og en strektykkelse på ca 0,35 millimeter, med mindre noe annet er angitt. Ved påtegning med penn må brukes en vannfast farge og en strektykkelse som ligger nærmest mulig opp til dette.
- Startpunktet skal markeres med en likesidet trekant med ca 7 millimeter sider. Startpunktet skal være i trekantens sentrum, og ett av trekantens hjørner skal peke mot 1. post.
- Postene skal markeres med sirkler med diameter 5-6 med mer med postene i sirklenes sentra.
- Mål og vekslingssteder skal markeres med dobbeltsirkel med diameter ca 5 og 7 millimeter.
- Start, poster og mål skal bindes sammen med rette linjer, men unntak av merkede løyper som skal tegnes som en stiplet linje langd den traséen løypa følger i terrenget. Postene skal nummereres fra nr. 1 og oppover. Nummereringen skal påføres nordorientert.
- Påtrykk og påtegning skal utføres slik at det ikke reduserer lesbarheten av viktige detaljer. Sirkler og linjer skal om nødvendig brytes.
- Kart og kartoppslag legges i plastposter eller lommer av så god kvalitet at de ikke "skrukker", eller blir mindre lesbare på grunn av fuktighet. Postene/lommene forsegles.

7.9 PM OG POSTBESKRIVELSER

PM'et skal inneholde opplysninger til løperne om terreng, korreksjoner mm. av betydning for løpet. Postbeskrivelsen skal angi postens nummer, kode og beskrivelse av postdetalj.

O-utvalget vil også oppforde arrangørene å ta med i innbydelsen og i PM at mål stenges kl 20.00. Arrangøren må selvfølgelig vente til alle er i mål, men en stengning av mål kl 20.00 bør medføre at de som starter tilpasser starttidspunktet til løpsevne. Løpere som passerer mål etter dette tidspunkt vil bli oppført med disk i resultatlisten.

7.10 UTSETTING AV POSTER OG KVITTERINGSUTSTYR

Settes postene ut før løpsdagen, må kontroll foretas på løpsdagen.

7.11 LØPSDAGEN

1. Merk opp med skilt/skjermer og bånd til parkeringsplass, samlingsplass og start
2. Klargjør samlingsplass for
  - a. salg av kart, utlevering av materiell og utleie av brikker
  - b. oppsetting av kartbrett
  - c. målområdet klargjøres med målenheter og MTR med skriver
  - d. løperdrikke settes fram ved mål
  - e. I langløp skal det være drikkestasjon ca halvveis i løypene, dersom beregnet vinnertid er over 1 time, i henhold til NOFs krav.
3. Klargjør startområdet: kartoppslag pr. løype, merkepenner, tau for innhegning og startenheter.
4. Ved innkomst avleses brikkene. Leiebrikker leveres tilbake.
5. Kontroller at alle løpere kommer tilbake.
6. Demonter installasjoner, ta ned merkinger og rydd start- og samlingsplass.

7.12 ETTERARBEID

1. Resultatavlesning og innsending elektronisk til resultatansvarlig. Leiebrikkeliste sendes inn samtidig.
2. Ta inn postskjermer og kvitteringsutstyr. Materiell leid av O-utvalget leveres snarest eller leveres til neste arrangør etter avtale.
3. Faktura for løpsavgifter betales innen gitt tidsfrist.
4. Send oppgjør til eventuell kontrollør.

Avtale om retningslinjer for o-idrettens forhold til naturmiljø og rettighetshavere

(jfr NOFs lov § 16)

Vedtatt på kretsledermøte 2.-3-12.1989

1. Generelt

1.1 Formål

Disse retningslinjers formål er å angi hvordan kontakt og samarbeid skal foregå mellom undertegnede organisasjoner og deres underliggende ledd slik at o-idretten kan drives og utvikles ut fra hensyn til naturmiljø, rettighetshavere og utøvere.

1.2 Hvor de gjelder

Avtalen er utarbeidet og vedtatt av NOF og berørte interesseorganisasjoner i samråd med Miljøverndepartementet, Landbruksdepartementet og direktoratet for naturforvaltning. De gjelder innenfor de rammer som settes av norsk lov, spesielt Lov om friluftsliv, Lov om viltet, Lov om naturvern og Lov om motorferdsel i utmark. Grunnlaget for retningslinjene er at NOF v/forbundsstyret forplikter o-idretten til å informere om sin virksomhet og til å ta hensyn til naturmiljøet og rettighetshavere slik det er angitt i pkt 2 og 3.

Motsvarende aksepterer øvrige organer/organisasjoner at o-aktivitet i ulike former kan drives i alle områder og gjennom helse sesongen, unntatt her er områder nevnt under pkt. 2.2 og når helt spesielle forhold (f.eks. skogbrannfare) kan føre til at all o-aktivitet bør innstilles.

Hensynet til naturmiljø og rettighetshavere ved planlegging av o-idrettens aktivitetsformer skal ikke måtte medføre endringer i o-idrettens egenart.

2. Informasjon

2.1 "Kontaktgruppa"

Hovedlinjene for kontakt og samarbeid om o-idretten, - vegetasjon, dyreliv- og grunneierspørsmål skal trekkes opp av "Kontaktgruppa"¹. Medlemmene i "Kontaktgruppa" forplikter seg til å informere sine underliggende ledd om retningslinjenes innhold og aktivt arbeide for at det etableres et fast samarbeid og faste samarbeidsrutiner bygd på disse retningslinjene på fylkes- og kommunenivå.

2.2 Fylkesnivå

O-kretsene skal hvert år kontakte fylkesmannens miljøvernavdeling for å få oversikt over vernede områder og andre områder med dokumenterte naturfaglige verneverdier. Fylkesmannens miljøvernavdeling plikter på sin side å bistå med slike opplysninger, erunder om hvilke restriksjoner som bør legges på o-aktivitet til ulike årstider². O-kretsene skal formidle opplysningene videre til berørte o-lag. O-lagene skal ta hensyn til opplysningene ved utarbeidelsen av sine aktivitetsplaner.

2.3 Kommunenivå

O-lagene skal hvert år legge fram en samlet aktivitetsplan for organer/organisasjoner som representerer grunneier-, vilt-, friluftsliv- og naturverninteresser (f. eks. viltneimnd, landbruksnemnd, friluftslivnemnd, skogeierlag, grunneierlag, jegerforening, naturvernforening eller tilsvarende). Planen skal vise de områder o-laget planlegger å utarbeide kart over, og de områder o-laget planlegger å arrangere terminfestede o-løp og tur-orientering i . De øvrige samarbeidspartene skal på forespørsel bidra med opplysninger som gjør at aktiviteten kan gjennomføres mest mulig skånsomt for naturmiljø og rettighetshavere. Dessuten skal de på forespørsel informere om vei-, grøfte- og hogstplaner og andre forhold av betydning ved kartlegging og gjennomføring av orienteringsvirksomhet.

Hvis det reises betydelige faglige innvendinger mot et arrangement eller en kartplan, og det ikke oppnås enighet mellom de berørte parter på lokalt nivå, bringes saken opp på disse partenes krets/fylkesnivå.

2.4 Større løp

Dette punktet gjelder for alle internasjonale løp. NOF kan for hver sesong bestemme at det også andre løp hvor det er forventet særlig mange deltakere skal omfattes av dette punktet. For slike løp skal arrangøren, o-kretsen, fylkesmannens miljøvernavdeling og en felles representant for grunneierorganisasjonene på et tidlig tidspunkt i planfasen inngå et forpliktende samarbeid. Dette skal omfatte valg av løpsområde og dernest hvilke særskilte tiltak som bør gjennomføres i forbindelse med arrangementet.

Resultatet av samarbeidet brukes som grunnlag for informasjon og videre samarbeid slik det framgår under pkt. 2.3.

3. Hensyn til naturmiljø

3.1 Hensyn til naturmiljø

Alle arrangører av orienteringsaktivitet skal planlegge og gjennomføre arrangementer med minst mulig skade på naturmiljøet med sitt plante- og dyreliv. Det må tas særlig hensyn til områder nevnt under pkt. 2.2.

3.2 Orienteringsløp

Ved orienteringsløp skal terrengvalg, løypetraséer og deltakerantallsamlet vurderes og tilpasses plante- og dyreliv (inklusive husdyr).

3.2.1 Orientering i hekke- og yngletida

I den perioden som er nærmere spesifisert under ¹ skal arrangøren ta særlig hensyn til dyreliv ved å:

- innen hver kommune velge områder av relativt mindre betydning for dyrelivet.
- legge løypene slik at de ikke berører kjente yngleplasser, hekkeplasser for skogsfugl og rovfugl og de viktigste områdene for viltet forøvrig.
- begrense deltakerantallet der nødvendigheten av det faglig begrunnes. Deltakerantallet bør reguleres ved at det arrangeres flere løp samtidig.

Øvrige samarbeidsparter skal på forespørsel være behjelpelig overfor o-lagene med å finne fram til egnede løpsområder og løypetraséer.

3.3 Tur-orientering

Ved tur-orientering skal det ved postplassering tas hensyn til plante- og dyreliv.

3.3.1 Tur- orientering i hekke- og yngletida

I den perioden som er nærmere spesifisert under ³ skal arrangøren ta særlig hensyn til dyrelivet ved:

- innen hver kommune velge områder av relativt mindre betydning for dyrelivet.
- å plassere postene slik at de ikke berører kjente yngleplasser, hekkeplasser for skogsfugl og rovfugl og de viktigste områdene for viltet forøvrig, og slik at naturlige veivalg ikke går gjennom disse.
- å plassere posten slik at stier og andre markerte traséer er naturlige å følge.

Øvrige samarbeidsparter skal på forespørsel hjelpe o-lagene med faglige råd i dette arbeidet.

3.4 Ski-orientering

Ved ski-orientering skal terrengvalg, løypetraséer om omfanget av løypenettet samlet vurderes og tilpasses dyrelivet og annen bruk av området.

Dette også med tanke på at løypenettet vil bli brukt i hele den perioden det er preparert.

Det bør tas særlig hensyn til:

- særlig viktige vinteroppholdssteder for hjorteviltet.
- annet friluftslivs ønske om enkelte områder uten preparerte løyper.
- at det er innhentet nødvendige tillatelser etter Lov om motorferdsel i utmark.

4. Hvem avtalen gjelder for

Avtalen om retningslinjer gjelder for de enkelte organisasjoner inntil de skriftlig meddeler medlemmene av kontaktgruppa noe annet.

5. Endring av retningslinjene

Endringer av disse retningslinjer er avhengig av vedtak i de organisasjonene som har utarbeidet retningslinjene. (jfr. pkt. 1.2)

---

¹⁾ Kontaktgruppa består av:

Direktoratet for naturforvaltning

Direktoratet for statens skoger

Landbruksdepartementet

Norges Bondelag

Norges Jeger- og Fiskeforbund

Norges Naturvernforbund

Norges Orienteringsforbund

Norges Skogeierforbund

Norsk Almenningsforbund

Norsk Bonde og Småbrukarlag

Norsk Skogbruksforening

²⁾ Norges Naturvernforbund mener det overhodet ikke bør forekomme o-aktivitet i nasjonalparker og naturresservater

³⁾ Fra 1998 brukes følgende grenser for "hekke- og yngletid":

Nord for Saltfjellet: Vårsesongen fram til 1.7.

Sør for Saltfjellet under 600 m.o.h.: Vårsesongen fram til 15.6

Sør for Saltfjellet over 600 m.o.h.: Vårsesongen fram til 1.7

Norges naturvernforbund mener at perioden hvor det må tas særlige hensyn bør forlenges fram til 15.7 hhv. 1.7.